

Wat is Complementaire Zorg Utrecht en wat willen wij

*Wij bieden complementaire zorg opties aan reguliere zorgverleners
en werken samen aan passende zorg*

Complementaire zorg

Vanaf de jaren '70 tot nu is een verschuiving waarneembaar van 'alternatieve geneeskunde' naar 'integratieve geneeskunde'. De patiënt die in de jaren '70 koos voor alternatieve geneeskunde was meestal ontevreden met de reguliere zorg. Richting de jaren '90 werd gekozen voor complementaire geneeskunde met de reden om het beste van twee werelden te gebruiken. En nu zien we dat er steeds meer vraag is naar een integraal aanbod, waarbij de focus komt te liggen op preventie. Vooral bij langdurige en/of onverklaarbare gezondheidsproblemen op fysiek dan wel psychisch vlak is behoefte aan aanvullende zorg.

Complementaire therapeuten werken vanuit een holistische visie (de hele mens, lichaam, geest, omgeving en geschiedenis). Zij activeren het zelfhelend vermogen, bewustwording en de eigen kracht. En nemen de tijd voor (het verhaal van) de cliënt.

Uit onderzoek blijkt dat veel patiënten gebruik maken van complementaire (aanvullende) zorg. Dit bespreken ze echter lang niet altijd met hun (huis)arts. Daarnaast missen reguliere zorgprofessionals vaak kennis van de effecten en veiligheid van complementaire zorg.

Twee projecten van het Van Praag Instituut samen met het Louis Bolk Instituut proberen in deze lacune te voorzien. Het COCOZ projectⁱ (2017-2018) gaf een beknopt overzicht van wetenschappelijk bewijsⁱⁱ van 5 verschillende therapieën (acupunctuur, chiropractie, homeopathie, natuurgeneeskunde en osteopathie) voor 3 chronische aandoeningen (chronische lage rugpijn, bovenste luchtweginfecties en prikkelbare darmen). Het vervolproject COCOZ proeftuinenⁱⁱⁱ (2022-2024) ontwikkelt een 'Keuze hulp complementaire zorg' voor 6 indicaties en 15 therapievormen.

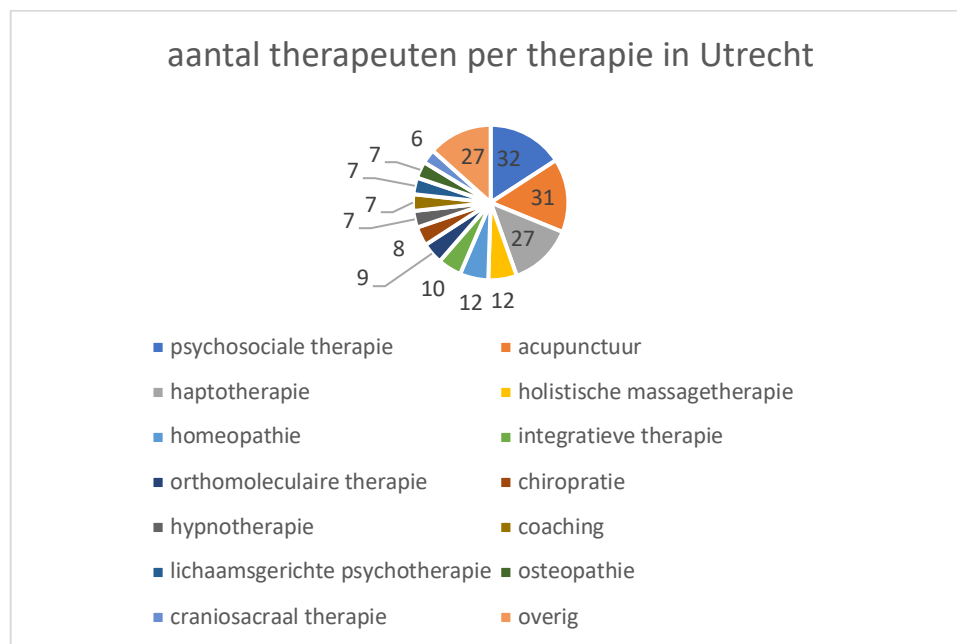
Overigens wordt met name in de geestelijke gezondheidszorg steeds duidelijker dat de werkzaamheid meer zit in de 'klik' tussen de patiënt en de hulpverlener en de 'klik' tussen de patiënt en het type behandelritueel^{iv}.

Een publicatie van het CBS^v uit 2019 noemt dat één op de vijf volwassenen in de afgelopen vijf jaar contact had met een alternatieve genezer. Uit de CBS-tabel Gezondheid en zorggebruik^{vi} blijkt dat het jaarlijkse zorggebruik (personen behandeld door alternatieve genezer) de afgelopen 9 jaar stabiel op ca 5 à 6 procent lag. Om dit in perspectief te plaatsen: het percentage personen met minimaal 1 contact met psycholoog of psychiater steeg in de periode 2014-2022 van 8,4 naar 11,3.

Complementaire Zorg Utrecht

De complementaire therapeuten waar wij ons op richten hebben een praktijk in de gemeente Utrecht, zijn minimaal HBO opgeleid en aangesloten bij een beroepsorganisatie, die door middel van aansluitcriteria, visitaties en nascholingscursussen de kwaliteit van hun beroepsuitoefening borgen. Zij vallen onder de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) en worden (voor een deel) vergoed vanuit de aanvullende zorgverzekering.

In de gemeente Utrecht hebben anno 2023 ca 200 therapeuten met dit profiel een praktijk. Van de therapeuten die minimaal 4 jaar een praktijk uitoefenen hebben zich ca 50 bij Complementaire Zorg Utrecht aangesloten. De praktijken in Utrecht zijn te vinden [op deze kaart](#) (in rood de aangesloten therapeuten).

Onder overig vallen therapieën als shiatsu, (voet)reflextherapie, counseling, energetische therapie en andere therapievormen.

Het platform Complementaire Zorg Utrecht is in februari 2023 opgericht en valt sinds oktober 2023 onder de Stichting Complementaire Zorg Utrecht. De stichting heeft ten doel het bevorderen van samenwerking tussen complementaire therapeuten met een praktijk in de gemeente Utrecht en de reguliere zorg.

Onze uitgangspunten

- Wij ondersteunen ‘Een brede blik van gezondheid’ zoals die geformuleerd is voor het realiseren van de ambitie van de regio Utrecht voor het regioplan van het Integraal Zorgakkoord.
- Wij willen het concept van de Positieve Gezondheid gebruiken om reguliere en complementaire zorg te verbinden.
- Wij willen de complementaire behandelopties daar brengen waar (reguliere) zorgverlener en hulpvrager samen over ondersteunings- en behandel-opties beslissen. Dit kan bijvoorbeeld het casusoverleg in de 1^e lijn zijn of bij het buurtteam.
- Wij willen aansluiten bij bestaande initiatieven als het ALK Zorgprogramma en bestaande samenwerkingen zoals de Gezonde Wijk.

Bijdragen aan de gezondheidszorg opgaven binnen de gemeente Utrecht

Complementaire Zorg Utrecht kan een bijdrage leveren aan een sterke samenwerking op zowel wijk als stedelijk niveau.

Bij langdurige en/of onverklaarbare gezondheidsproblemen op fysiek en/of psychisch vlak kan behandeling vanuit de complementaire zorg de reguliere zorg ontlasten en bijdragen aan herstel van patiënten/cliënten die een beroep doen op de gezondheidszorg.

Uit gesprekken die wij met POH-ers bij verschillende huisartsenpraktijken hebben gevoerd kwam de behoefte aan een beter inzicht in wat complementaire therapeuten met een praktijk in Utrecht kunnen bieden en hoe hiermee een relatie op te bouwen. Voor een deel kunnen dit therapeuten zijn met hun praktijk in dezelfde wijk, maar afhankelijk van de therapie en de therapeut kan dit ook elders in de gemeente Utrecht zijn.

Complementaire Zorg Utrecht heeft hiervoor een website voor ogen, te ontwikkelen voor en met de reguliere zorg, waarbij een zorgverlener samen met een hulpvrager complementaire therapeuten kan selecteren aan de hand van de dimensies van Positieve Gezondheid en/of klachten.

Ons aanbod

Complementaire Zorg Utrecht kan een bijdrage leveren door aanvullende behandelopties te bieden ter bevordering van de positieve gezondheid van de inwoners van de gemeente Utrecht.

Een voorbeeld van een aanbod vanuit de complementaire zorg is het *ondersteunen van het Zorgprogramma ALK*^{vii}. Bedoeling van deze bijdrage is het versterken van de samenwerking tussen huisartsenpraktijken en buurtteams aan de ene kant en complementaire therapeuten aan de andere kant en hiermee het beroep van patiënten met ALK op de reguliere zorg te verminderen.

In een studie van Universiteit Utrecht^{viii} worden bij ALK de volgende behandel modaliteiten als belangrijk gezien: coaching op een gezondere lifestyle en ontspannings en lichaamsbewustzijns oefeningen. Dit sluit goed aan bij een deel van onze therapeuten die ervaring met ALK hebben en bijvoorbeeld de volgende therapieën beoefenen: craniosacraal therapie, haptotherapie, holistische massage en shiatsu therapie. Passende behandelingen voor patiënten met ALK die in het algemeen moeilijker alleen psychologische interventies accepteren.

Complementaire Zorg Utrecht wil in dat verband ook aanhaken bij het project ‘Meer tijd voor de patiënt’ waar in het kader van het IZA huisartsenpraktijken uit Utrecht Stad aan deelnemen^{ix} en specifiek (conform het MTVP-regioplan) met de interventie Samenwerken met het netwerk – ALK programma.

Een ander concreet aanbod is het aanbieden van *overbruggingszorg wachtlijsten GGZ*. Onze therapeuten hebben hier al ervaring mee en naast overbrugging blijken cliënten met een betere conditie aan specialistische GGZ te beginnen of deze in sommige gevallen niet meer nodig te hebben.

Stichting Complementaire Zorg Utrecht

October 2023

info@complementairezorgutrecht.nl

ⁱ COCOZ: Communicatie voor complementaire zorg: <https://www.louisbolk.nl/projecten/cocoz-communicatie-voor-complementaire-zorg>

ⁱⁱ COCOZ Consultkaart wetenschappelijk bewijs complementaire behandelwijzen:

https://www.louisbolk.nl/sites/default/files/inline-files/Kaart%205%20-%20Consultkaart_finaal.pdf

ⁱⁱⁱ COCOZ proeftuinen zijn gestart (RBCZ): <https://rbcz.nu/cocoz-proeftuinen-zijn-gestart/>

^{iv} Diesrede Jim van Os 2022: <https://www.uu.nl/sites/default/files/UU-DiesNatalis2022-Diesrede-JimvanOs-NL.pdf>

^v CBS publicatie Alternatieve geneeswijzen: contact en opvattingen (Kloosternan, 2019): <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2019/alternatieve-geneeswijzen-contact-en-opvattingen>

^{vi} Statline – Gezondheid en zorggebruik: persoonskenmerken:

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/85454ned/table?dl=91E87>

^{vii} Zorgprogramma ALK – HUS: <https://huisartsenutrechtstad.nl/download/zorgprogramma-alk/>

^{viii} Identifying Treatment Modalities for a Multidisciplinary and Blended Care Intervention for Patients With Moderate Medically Unexplained Physical Symptoms (2019):

<https://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/381601/vanwestrienen2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

^{ix} Sterkzorg project Meer tijd voor de patiënt: <https://sterkz.org/project/mtvp/>